

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
ВГО «СПІЛКА ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ УКРАЇНИ»**

**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**FORMATION OF SUSTAINABLE
LAND USE: PROBLEMS AND
PROSPECTS**

**Матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції**

19-20 листопада 2020 року

Київ 2020

Аврамчук Б.О.,

*к.е.н., Інститут землекористування НААН,
м. Київ*

Лошакова Ю.А.,

*аспірантка факультету землевпорядкування
Національний університет біоресурсів і природокористування
України,
м. Київ*

Трохимчук А.А.,

*студент ОС «магістр» факультету землевпорядкування
Національний університет біоресурсів і природокористування
України,
м. Київ*

ТОПОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАСШТАБНИХ ГРУНТОВИХ ОБСТЕЖЕНЬ

На сьогодні, в умовах інтенсифікації сільськогосподарського виробництва, гостро стає проблема оновлення даних порівняльної характеристики ґрунтів. При цьому, сучасні реалії ставлять свої вимоги до бонітування ґрунтів, яке нині має набути характеру масового та швидкого виконання польових обстежень за єдиною, комплексною та, водночас, простою методикою. Це, у свою чергу, дозволить проводити роботи з визначення та порівняння якості ґрунтів кожні 2-3 роки з невеликими затратами праці та фінансовими витратами.

Таким чином, в основу масштабних ґрунтових обстежень потрібно закласти методику топографо-геодезичного забезпечення визначення точок ґрунтових проб.

Комплекс робіт із виносу координат точок ґрунтових проб в натурі (на місцевості) включає: підготовчі роботи, топографо-геодезичні, картографічні роботи та роботи із землеустрою, камеральні роботи, складання і оформлення матеріалів технічного звіту щодо топографо-геодезичних вишукувань при аналізі якості ґрунтів, а також винос координат точок ґрунтових проб в натурі (на місцевості).

До технічного звіту щодо топографо-геодезичних вишукувань при аналізі якості ґрунтів додають схеми планової та висотної мереж у місцевій системі координат.

«До технічного звіту про топографічні роботи додають схеми виконаних аерофотознімальних, польових топографічних робіт з показом розг-

рафлення і номенклатури планшетів та виділенням планів за методами знімання і перерізу рельєфу.

До звітів також додають акти контролю і приймання робіт» [2].

Особливістю технічного звіту щодо топографо-геодезичних вишукувань при аналізі якості ґрунтів є методика визначення координат ґрунтових проб при ґрунтових обстеженнях.

Таким чином, геодезичні вишукування полягають у визначенні координат точок ґрунтових проб на сільськогосподарських угіддях, а саме: ріллі, сіножатах, пасовищах та багаторічних насадженнях.

Під час підготовчих робіт визначаються попередні координати точок ґрунтових проб таким чином, щоб вони розташовувалися не рідше ніж кожні 100 м (4 точки на перший гектар сільськогосподарських угідь та 2 додаткові точки на кожен наступний). У результаті чого, орієнтовна кількість точок розраховується за наступною формулою:

$$N = 4 + S/2, (1)$$

де N – кількість точок ґрунтових проб;

S – площа сільськогосподарських угідь, га.

Для точності відображення просторового розподілу якості ґрунтів рекомендується розташовувати точки ґрунтових проб кожні 50 м при ухилі більше 3 градусів.

Кожній координованій точці ґрунтових проб присвоюється індивідуальний код, який має наступний вигляд:

$$HY-V-H-KOATVU, (2)$$

де HY – номер точки в межах угіддя;

V – позначення угіддя (р – рілля, с – сіножаті, п – пасовища, б – багаторічні насадження);

H – загальний номер точки в межах територіальної громади;

$KOATVU$ – код одиниці адміністративно-територіального утворення України.

Наприклад, при необхідності визначення координат або показників ґрунтових досліджень 12 точки в межах пасовищ, яка є 67 точкою в межах Першотравенської сільської ради Обухівського району Київської області, код потрібної точки буде:

$$12-n-67-32231862, (3)$$

Необхідно наголосити, що, враховуючи вимоги чинного законодавства та усталену практику ведення топографо-геодезичних вишукувань, координати точок ґрунтових проб потрібно визначити в двох системах координат – СК-63 та УСК-2000. Таким чином, каталог координат точок ґрунтових проб матиме такий вигляд:

**Зразок каталогу координат точок ґрунтових проб при аналізі
якості ґрунтів**

№ п/п	Код проби	Координати в СК-63		Координати в УСК-2000	
		X	Y	X	Y

Точність визначення координат даних точок рекомендується встановити відповідно до середньоквадратичної похибки місцезнаходження межового знака відносно найближчих пунктів державної геодезичної мережі, геодезичних мереж згущення, міських геодезичних мереж за межами населених пунктів для земельних ділянок площею 10 га і більше – 2,5 м з метою пришвидшення виконання вишукувань, враховуючи значні об'єми робіт.

Роботи з виносу попередніх координат в натурі (на місцевості) проводяться згідно з методикою, наведеною у п.3.2. та у відповідності до Інструкції про встановлення меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) та їх закріплення межовими знаками.

Список використаної літератури

1. Чорний С.Г. Оцінка якості ґрунтів [Навчальний посібник] / С.Г. Чорний – Миколаїв: МНАУ, 2018. – 233 с.
2. Інструкція з топографічного знімання у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500 (ГКНТА-2.04-02-98) // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0393-98#>.
3. Бонітування ґрунтів України. – у 2-х кн. – Кн. 1.: Шкали бонітування ґрунтів орних земель України. – К.: Ін-т землеустрою УААН, 1993. – 258 с.
4. Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14>.